

ruglopende productiecurves en dat drukte duidelijk de waardering van de onderneming. Maar we investeren dit jaar 32 miljard dollar, ondanks de gewijzigde omstandigheden, en 28 miljard volgend jaar. Het is absoluut cruciaal te blijven investeren, want anders zijn we over vijf, zes jaar terug in een situatie als tien jaar geleden.”

Volgens Voser zijn we nog niet uit de crisis. “We zien op sommige terreinen de vraag toenemen maar dat is vooral te danken aan stimuleringsmaatregelen van de overheid en het terug op peil brengen van ingeteerde voorraden. Maar in onze vroegcyclische activiteiten zien we de vraag niet opleven. Er zal geen echt herstel zijn zonder dat de consument weer geld gaat uitgeven. We voorzien dan ook een trage, langdurige terugkeer naar normale omstandigheden. Dus 2010 zal nog steeds een behoorlijk moeilijk jaar zijn. Ik denk dat we zeer waarschijnlijk de bodem gezien hebben, er zal herstel zijn, maar dat zal langzaam gaan.”

SOMBER PERSPECTIEF

Net als in 2008 was de Dag van de Belegger ook nu weer een tweedaags evenement. En ook voor de zaterdag stond er een interessante paneldiscussie op het programma met als prominente hoofdrolspelers Ben Verwaayen (ceo Alcatel-Lucent), Hans Hoogervorst (bestuursvoorzitter AFM) en staatssecretaris Frank Heemsker van Economische Zaken. Maar echt vrolijk werd

de discussie niet.

Toen Jan Maarten Slagter hoopte dat we langzaam meer zeker uit de crisis komen, ging Ben Verwaayen er eens goed voor zitten. Het kan zijn dat de recessie voorbij is, maar recessie is een technische term, gedefinieerd als een economische krimp gedurende twee opeenvolgende kwartalen. De crisis is echter iets totaal anders, die zit er nog aan te komen. Verwaayen telt zelfs drie crises voor de prijs van één. “De eerste is een hevige financieel-economische crisis. De tweede is de klimaatcrisis, die gaat ingrijpend inwerken op de wijze waarop wij consumeren en produceren, die gaat wezenlijke veranderingen met zich meebrengen voor de wijze waarop we de economie inrichten.”

De derde en belangrijkste crisis is volgens Verwaayen de vertrouwenscrisis. “De instituties waarop we ons hebben verlaten, staan onder druk van het vertrouwen van de consumenten en dat heeft wezenlijke invloed op de verhoudingen om te komen tot oplossingen en ook op de wijze waarop besluitvorming plaatsvindt. En sterker nog, die besluitvorming wereldwijd verandert van de G8 – je zou kunnen zeggen dat de Tweede Wereldoorlog eindigde in Pittsburg waar de toenmalige overwinnaars de macht moesten gaan delen – in de realiteit van de G20. Dat zal heel verstrekkende gevolgen hebben, zeker voor West-Europa. En we staan nog maar aan het begin van dat alles.”

Alleen al de financieel-economische crisis zal nog voor de nodige problemen zorgen. “Deze crisis hebben we afgewenteld op de volgende generaties,” verzekerde Verwaayen. “We financieren hem op kosten van onze kleinkinderen. We hebben in Europa ongeveer 1 triljard geleend en de gekozen oplossingen zijn allemaal defensieve oplossingen voor de mensen die vandaag aan het werk zijn. De gedachte leeft kennelijk nog dat we nu wel een crisis hebben maar dat we daarna teruggaan naar waar we waren. Nou, we komen niet meer terug waar we waren, die tijd is voorbij, we komen terug in een andere realiteit.”

